
Від ідеї до інфографіки за 30 хвилин: авторська система створення цифрових навчальних матеріалів засобами Canva

Владислава Гела,
учитель біології Караванської гімназії Люботинської міської ради,
консультант КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників»
Люботинської міської ради Харківської області
vladislavagela02@gmail.com

Одного дня я зловила себе на думці: я витрачаю більше часу на пояснення одного й того самого, ніж на підготовку до уроку. Учні запитують – я пояснюю. І так постійно. Тоді я поставила собі просте запитання: а якби матеріал пояснював себе сам?

Так починався мій шлях до цифрових навчальних матеріалів. Я викладаю біологію та хімію, і мої предмети – це завжди про процеси, яких не видно неозброєним оком. Як зробити генетику не страшною, а цікавою? Це запитання привело мене до платформи Canva – і виявилось, що відповідь була простішою, ніж я думала. У цій статті я розповідаю не про технології заради технологій, а про те, як змінилося моє відчуття від уроку – коли учні дивляться не в підручник, а на екран і кажуть: «Зрозуміло».

Упровадження цифрових інструментів у практику викладання є одним із пріоритетів Концепції «Нова українська школа», що передбачає формування цифрової компетентності як ключової як для учнів, так і для самих педагогів [4]. Canva – хмарна платформа для створення візуального контенту – надає безкоштовний преміум-доступ для педагогів у межах програми Canva for Education. Головна її перевага – мінімальний поріг входу: вже через годину – дві години після першого знайомства вчитель може створювати повноцінні навчальні матеріали з тисяч готових шаблонів.

У своїй практиці я використовую цю платформу у двох напрямках: розроблення предметного навчального контенту для учнів (інфографіки, електронні посібники, інструменти рефлексії) та створення методичних матеріалів для педагогів у межах роботи консультанта ЦПРПП (покрокові інструкції, огляди цифрових сервісів). Обидва напрями реалізуються за єдиною авторською покроковою системою.

Авторська покрокова система: шість кроків від задуму до готового матеріалу

Крок 1. Визначити формат і мету – ще до відкриття Canva (5 хвилин).

Перший крок я завжди виконую без комп'ютера – записую відповіді на три запитання: - «Для кого цей матеріал?», «Яка одна головна думка має залишитися після перегляду?», «Який формат передасть цю думку найкраще?». Наприклад, готуючи матеріал для уроку біології в 7 класі з теми «Біологія – наука про живу природу», я вирішила: аудиторія – *учні*; головна думка – *біологія складається з багатьох наук*; формат – *інфографіка з окремим блоком для кожної галузі*.

Крок 2. Обрати шаблон і встановити єдиний стиль (5–7 хвилин).

У пошуковому рядку Canva вводжу назву формату або тему («infographic», «science poster», «biology»). У всіх матеріалах ЦПРПП я обов'язково додаю логотип установи у верхній кут – це формує єдиний корпоративний стиль (рис. 1).

Рис. 1. Обкладинка авторського посібника «Цифрова компетентність сучасного вчителя» (ЦПРПП, 2024), оформленого в Canva

Крок 3. Наповнити змістом за принципом «один блок – одна думка» (10–15 хвилин).

Замінюю текст шаблону власним змістом: кожен візуальний блок несе одне чітке поняття. У матеріалі «Біологія – наука про живу природу» кожна галузь – ботаніка, зоологія, мікробіологія, екологія, мікологія, палеонтологія, цитологія, систематика – отримала окремий блок із назвою, визначенням і засновником науки (рис. 2). Ілюстрації беру з бібліотеки Canva, вводячи запити англійською («plant», «cell», «genetics»).

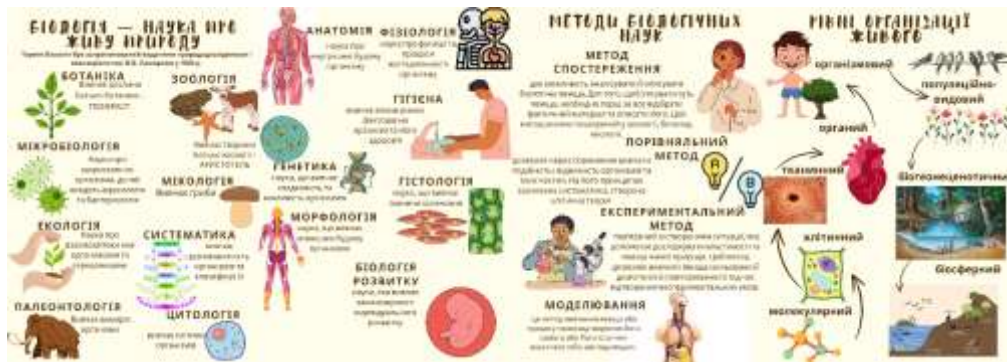

Рис. 2. Фрагмент авторської інфографіки «Біологія – наука про живу природу», розроблений у Canva (7 клас)

Крок 4. Додати інтерактивний шар (5 хвилин).

Цей крок перетворює статичний матеріал на цифровий навчальний ресурс. До кожного модуля додаю QR-код або пряме посилання на вправу в LearningApps чи тест. Наприклад, у посібнику з генетики для 9 класу (тема «Основи генетики. Закони Менделя») перша сторінка «Вступ до генетики» містить три посилання на вправи LearningApps для самоперевірки (рис. 3).

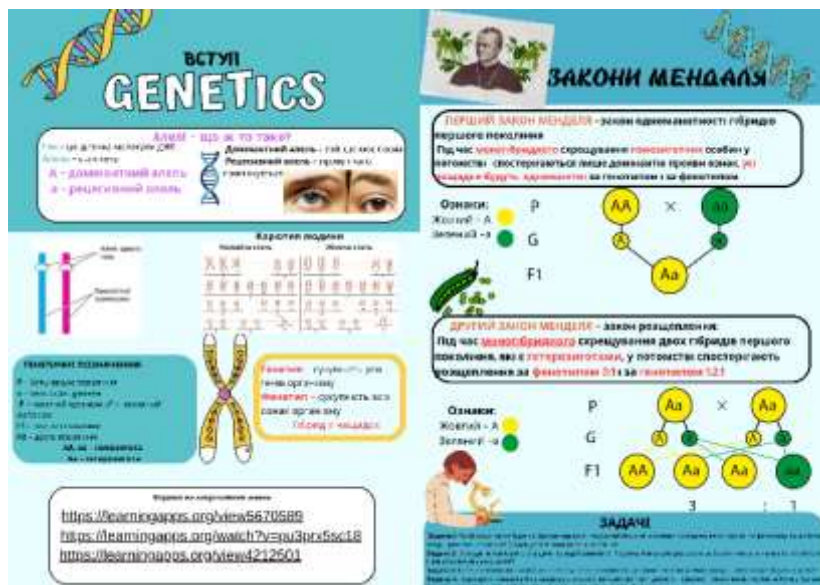

Рис. 3. Сторінка авторського посібника «Вступ до генетики» з інтерактивними посиланнями LearningApps (9 клас)

Крок 5. Завершити інструментом рефлексії (3–5 хвилин).

Я розробила авторський інструмент рефлексії – картку «Дерево вражень» із такими запитаннями: «Що сподобалось?», «Які знання засвоїли?», «Що хотіли б дізнатися?» Цей інструмент активізує осмислення набутого та надає вчителю цінний зворотний зв'язок наприкінці уроку (рис. 4).

Рис. 4. Авторський інструмент рефлексії «Дерево вражень», створений у Canva

Крок 6. Публікувати та поширювати (2–3 хвилини).

Готові матеріали зберігаю у форматі PDF – для Google Classroom або роздруковки, PNG – для публікації на сайті ЦПРПП. Методичні матеріали для педагогів зберігаю у спільній папці Google Диску установи.

Система в дії: конкретні приклади з практики

Для учнів:

- **Електронний посібник з біології (7 клас):** «Галузі біологічної науки» → «Науки про людину» → «Методи біологічних досліджень» – використовувався як основний візуальний ресурс замість запису в зошиті (рис. 2).
- **Модуль з генетики (9 клас):** базові поняття з посиланнями для самоперевірки та схеми за законами Менделя із задачами (рис. 3).

- **Картка рефлексії «Дерево вражень»** – застосовується наприкінці тематичних блоків із біології та хімії в 7–9 класах (рис. 4).

Для педагогів (у межах роботи консультанта ЦПРПП)

Окремим напрямом моєї роботи як консультанта стала розробка проєкту «Цифрова компетентність вихователя». Усі заняття проєкту були створені в Canva й містили наочні алгоритми роботи з онлайн-дошками Padlet, Jamboard, щоб педагоги могли легко відтворити кожен крок самостійно. Саме наочність і покрокова структура матеріалів стали ключовою умовою успіху: учасники проєкту відзначали, що Canva-інструкції допомогли їм подолати страх перед цифровими інструментами.

- **Серія інструкцій-алгоритмів** для роботи з онлайн-дошками – «Алгоритм створення власного сайту в Google Сайти» (рис. 5), «Робота з дошкою Jamboard» (рис. 6), «Можливості використання дошки Padlet» (рис. 7) – розроблені в межах проєкту «Цифрова компетентність вихователя».
- **Інфографіка «Онлайн-інструменти для класних керівників»** (рис. 8) – систематизований огляд 9 цифрових сервісів у трьох категоріях: організація навчання (Google Classroom, Trello, ClassDojo), спілкування (Padlet, Zoom, Linoit), інтерактивні вправи (Kahoot, LearningApps, Edpuzzle). Матеріал використовувався на семінарі для класних керівників як роздатковий і демонстраційний ресурс.
- **Посібник «Цифрова компетентність сучасного вчителя» (2024 р.)** – видання ЦПРПП Люботинської міської ради за темою «Інноваційні та сучасні підходи до створення цифрового навчального середовища» (рис. 1).

Рис. 5. Покрокова інструкція «Алгоритм створення власного сайту в Google Сайти», розроблена в Canva для проєкту «Цифрова компетентність вихователя»

Рис. 6. Інфографіка-інструкція «Робота з дошкою Jamboard», підготовлена для проєкту «Цифрова компетентність вихователя»

Рис. 7. Інфографіка «Можливості використання дошки Padlet», розроблена в Canva

Рис. 8. Інфографіка «Онлайн-інструменти для класних керівників», систематизований огляд 9 цифрових сервісів

Переконана, що головною умовою успіху є чітке педагогічне завдання, поставлене ще до відкриття Canva. Коли є ідея, Canva дає їй форму. А продумана форма допомагає учням і колегам засвоїти те, що ми хочемо їм передати.

Висновок. Платформа Canva є ефективним і доступним інструментом для вчителя природничих дисциплін і методиста ЦРППІ, що дозволяє системно створювати якісний цифровий навчальний контент без спеціальних технічних навичок. Шестикрокова авторська система охоплює весь цикл роботи – від задуму до публікації – і може бути відтворена кожним педагогом упродовж одного робочого вечора. Практична апробація матеріалів на уроках біології в 7-му та 9-му класах, у межах проєкту «Цифрова компетентність вихователя» та на семінарах для класних керівників підтвердила їхню ефективність. Буду рада, якщо цей досвід надихне інших учителів до створення власних цифрових матеріалів.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України. *Звітна наукова конференція ІТЗН НАПН України*. Київ: ІТЗН НАПН України, 2018. С. 4–10.
2. Морзе Н. В. Як навчати вчителів, щоб комп'ютерні технології перестали бути дивом у навчанні? Комп'ютер у школі та сім'ї. 2010. № 6. С. 10–14.
3. Носенко Ю. Г. Хмарні технології в освіті: навч.-метод. посіб. Київ: Педагогічна думка, 2014. 136 с.
4. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. МОН України. Київ, 2016. 40 с.
5. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посіб. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
6. Canva for Education. Офіційний сайт. URL: <https://www.canva.com/education/> (дата звернення: 01.03.2026).

Штучний інтелект як інструмент підтримки навчального процесу в біології

Наталія Запрій,
учитель біології та хімії
КЗ «Орільський ліцей» Лозівської міської ради
zapriy211@gmail.com

Ольга Писаренко,
учитель біології та хімії
КЗ «Орільський ліцей» Лозівської міської ради
olgapisarenko6677@gmail.com

У сучасному світі штучний інтелект (ШІ) стає все більш поширеним у повсякденному житті, науці, медицині та бізнесі. Проте часто виникає хибне уявлення, що ШІ може замінити людину або конкурувати з нею. Насправді, його головна роль – бути **асистентом**, який допомагає людям досягати більшої ефективності та точності.

ШІ володіє здатністю обробляти величезні масиви даних, проводити складні аналітичні обчислення, робити прогнози й автоматизувати рутинні процеси. Це дозволяє людині зосередитися на тих аспектах роботи, які потребують креативності, стратегічного мислення, глибокого аналізу та етичної оцінки та які не можуть бути делеговані алгоритмам. Таким чином, штучний інтелект стає потужним інструментом, що підтримує прийняття рішень і оптимізацію процесів, одночасно зберігаючи пріоритет людської відповідальності.

Ефективна взаємодія з ШІ базується на принципі партнерства, де людина визначає завдання, формулює критерії оцінки й контролює результати, а система виконує аналітичну роботу та генерує можливі варіанти рішень. Такий підхід забезпечує збалансовану синергію між технологічними можливостями й людським мисленням, сприяє підвищенню продуктивності, зменшенню ризиків помилок і формуванню обґрунтованих рішень на основі комплексного аналізу даних.

Так, на уроках біології ШІ може використовуватись як ефективний інструмент підтримки навчання, проте він не замінює вчителя чи учнів, а лише допомагає їм краще працювати з інформацією. Завдяки здатності швидко обробляти великі